

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

III. De spoliis clericorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & preventibus reservatarum, & assignatarum occasione quaesita: etiam si facultatem specialem de illis, aut earum parte testandi, & alias liberè disponendi à nobis & à quibuscunque aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus & successoribus nostris, etiam cum clausulis quòd facultates hujusmodi revocari non queant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum de rebus & bonis hujusmodi jamque deposuerint, tanquam spolia ad Camera[m] Apostolicam legitime pertineant. Liceatque dilectis filijs modernis, & pro tempore existenti commissario nostro generali, & suis dictæ Camerae deputatis, in eventu decessus hujusmodi solitum inventarium super rebus & bonis præfatis conficere, illaque prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii nostri moderni, & pro tempore existents generalis Thesaurarii manus reddere, dictaq; Camerae applicare, cujusvis licentia desuper nanimè requisita. Ac facultates desuper confectas literas prædictas etiam motu & scientia similibus etiam in recompensam laborum & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesie Romanæ dictæque sedi imperforum quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in eventu obitus hujusmodi, etiam si in urbe, aut ejus districtu, vel a libi extraneis Ecclesiis (ut præfertur) contigerit, & nunc prout ex tunc, & contra in dicta contumacia poenam ejusdem potestatis plenitudine, & tenore revocamus, cassamus, & annullamus, & tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tẽpore condita factaq; testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet etiam ad pias causas, vel in remuneracionem servitorum, nulla & invalida, nulliusque roboris vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari, & sic per quoscunque iudices & commissarios quavis auctoritate fungentes, & S. R. E. Cardinales in quavis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis alias judicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate sciener vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiorum etiam in suis Ecclesiis aut diocesi, residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus & extendimus ad habentes Ecclesias in urbis districtu, ibique residentes & decedentes, spolia Camerae Apostolicæ applicata hæcenus emanatis, nullatenus præjudicare, neq; quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam quoad eos qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licentiam testandi habuerint: hæc enim tantum salvam eis esse volumus, ita ut generalis licentia testandi eis quanquam residentibus minime suffragetur, sed sola specialiquam habuerint tueri se possint. Rom. 7. Calend. Dec. 1564.

TITVLVS III.
DE SPOLIIS CLERICORVM

Paulus Tertius.

Bona Prælatorum sine facultate testandi decedentium ad reverenda Camera Apostolica[m] spectant.

CAP. I.

Romani Pontificis providentia circumspicita, dubia quæ litium dispendia afferre possent, in sua declarationis arbitrio tollit, ac desuper statuit & ordinat, prout rerum qualitate pensata, conspici in Do-

mino salubriter expedite. Cum itaque, sicut superius à nonnullis nimium curiosis, qui jura Camerae Apostolicæ usurpare, ac Camera[m] præfatam illis delinere solent, in dubium redigatur, an res & bona, spoliata Prælatorum, etiam Pontifici vel alia in illis legitime fulgentium, caterarumq; personarum secularium & regularium, tempore obitus ipsarum remanentia, ex eo quòd Romano Pontifici pro tempore existenti, & Camerae præfate relectata fore, à generali Apostolica constitutione fofan non carere Camera[m] prædictam jure legitime spectare, & ad eam debeant. Nos, & si satis evidenter constet de ipsius prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum nostram indubiam intentionem & voluntatem fuisse, ut spolia hujusmodi ad dictam Camera[m] deo ad alias spectarent & pertinere, & quòd pro eadem Camera exigere, & recuperarentur, cum prædecessoribus præfatis diversos dictorum spolorum, ut ad Camera[m] prædictam spectantium & pertinentium, collectores in variis provinciis & locis deputatos & constituerint, & deputaverimus, & confirmaverimus, variaz quoque literæ ab eisdem prædecessoribus & nobis super exactione aliquorum eorundem spolorum, à quibus spolia hujusmodi ad præfatam Camera[m] spectare expressè continebatur, emanaverint, ac semper illi dicti prædecessores & plerique alii literas, scriptas de rebus ad Camera[m] prædictam pertinentibus, quòd vel transgendo, aut aliis diverfimo de spoliis nos disposuerimus, necnon ea ab antiquissimis temporibus, dictæ Camerae nostræ nomine exa, & tam prædictorum veritas deprimi, & mendacium deliquit in præfate Camerae præjudicium locum sibi vindicare ratione attendentes quod iniquum esset, si ex Apostolicæ benignitate, vel alia rationabili causa, ad irregularia loca collectores non destinantur, jura ipsius Camerae, præsertim deprecant, dubium hujusmodi evadere, ac tam præmissis oportune providere volentes, nos propius, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, res & bona hujusmodi spolia, ut præfertur, nuncupata, in quibusvis regibus, ac principibus tam citra, quam ultra montes & maria constitentibus, pro tempore post obitus Prælatorum & personarum prædictarum, quantuncunque etiam ut præfertur, vel alia quomodolibet qualificatarum, qui vel nullo conditio redemptorum, vel absq; sufficienti facultate, aut alia exemptione, de qua facultatem habuerint, conditio, & remanentia, decedent, remanserint, remanent, & remanentia etiam quòd ad illa recuperandum aliqui collectores deputati non fuerint, ad Camera[m] Apostolicam, & eorum ad alios, etiam ad eadem, & collegiis, & aliis secularibus, etiam metropolitanis, & collegiis, & aliis Ecclesiis, monasteriis, & ceterisq; beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, secularibus, & quovismodo ordinantur, & regulis, utcunque, qualificatis successores, illa in titulum commendam, ad ministracionem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa vigore præfati tituli, jus regrediendi, seu accedendi, vel ingrediendi concessum fuerit, spectasse & spectare, illas, ut præfertur, ad Camera[m] ipsam spectantia, perperuo colligi & recuperari potuisse & posse, atque debere, ac ita, ut prædictis eorundem prædecessorum, & nostram intentionem & voluntatem semper fuisse fidem facimus, & attendimus per presentes.

Pius Quintus.

Sacra sepellectili ornamenta & res divicia cultus divini pertinent sub nomine spolorum pervenit Camera Apostolica.

CAP. II.

Romani Pontificis providentia circumspicita ad sollicitudinis suæ partes potissimum convertit, ut

quæ lingulis Ecclesiis debita obsequia, & opportuna subventionis auxilia minime subtrahantur. Cum itaq; sicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates seu commendatarii, & alii beneficia Ecclesiastica obtinentes, proprii honoris & salutis immemores, etiam prætextu facultatum testandi eis per sedem Apostolicam concessarum; in eorum ultimis voluntatibus sacras, ac vasa, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, aliæque cultui divino dicata quandoque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesiis, & monasteriis, ac beneficiis, quibus præfuerunt, seu à quibus proventus Ecclesiasticos & stipendia acceperunt, prout rationi & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum etiam sanguineis & affinis relinquerent, ac Camera Apostolica collectores, prætextu quod illa sub appellatione spoliatorum veniant, tanquam eiusdem Camere spolia exigere & percipere non erubescant, in maximum religionis dedecus, ac Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum eorumdem detrimentum, ac relinquendum animarum periculum, scandalumque plurimorum. Nos abutibus, sanctissime huiusmodi providere, ac singularum Ecclesiarum, & monasteriorum, ac beneficiorum indemnitate, animarumque quatuorlibet salutem consulere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine hac nostra perpetua valitura constitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cætero omnia & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, nec non Missalia, & Gradualia, ac cantus firmi & mulicæ, aliq; quomodolibet nuncupati libri, & alia sacra, etiam auri, & argenti, ac quæcunque alia bona per quoscunque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu commendatarios, & alios quoscunque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes, quocunque nomine vel titulo censeantur, etiam si de illis & eorum qualitatibus specialis & expressa mentio habenda foret, ad usum & cultum divinum, etiam in eorum privatis adibus & capellis, vel oratoriis destinata, tempore eorum obitus ex testamento vel ab intestato relicta, sub quibusvis facultatibus testandi & alias disponendi de bonis per eos ex altari vel alias quomodolibet acquisitis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores & successores nostros, ac nos, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam motu proprio, & aliis quomodolibet concessis & concedendis minime comprehendantur. Nec sub appellatione spoliatorum veniant, sed ad singulas Ecclesias, monasteria, etiam conventu carentia, & beneficia huiusmodi, in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quæ alias obtinuerint, omnino spectent & pertineant, ac spectare & pertinere, illaq; post eorum obitum eidem Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa nunquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum & monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia huiusmodi renunciaverint, eo ipso applicata & incorporata sint, & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis in eisdem Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, successoribus, ac Ecclesiis, & monasteriis, & beneficiis, ac Capitulis & conventibus, & monasteriis huiusmodi auctoritate liberè apprehendere, ac eorum Ecclesiis ac beneficiis applicare ac incorporare, ac quæcunque donationes, ac relicta, legata, testaments, & codicilli, & alia ultimæ voluntates, seu spolia desuper contra præsentis constitutionis nostre tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmissa, nulla & invalida, nullusq; roboris & momenti existant, & personis etiam Ecclesiasticis, seu locis etiam piis, aut Ecclesiasticis aliis quibuscunque, in quartum seu quorum favorem pro tempore facta fue-

rint, minime suffragentur, nec pro eisdem personis, seu locis, vel aliis Ecclesiis huiusmodi aliquod jus in rebus prædictis, vel ad illas acquiri possit. Quinimo res sacras, ac alia bona prædicta quocunque nomine vel titulo pro tempore detinentes, ad alia Ecclesiis & monasteriis, ac beneficiis per defunctos quomodolibet acquisitis, ut præfertur, iuxta præsentium tenorem realiter & cum effectu restituendum & consignandum, quibusvis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, & ad id per censuras & poenas, etiam furti & sacrilegii, ac alia juris & facti remedia opportuna cogi & compelli possint, & debeant. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliatorum Camere Apostolicæ collectorum vel subcollectorum, aliquas Ecclesias, nec hominum quenquam damno & injuria affici, nec cuiquam de cætero veitatur in dubium, quæ res habendæ sint nomine spoli, simili modo statuumus, decernimus & declaramus, quod quæcunque scamna, cathedra, arca, & etiam lignea vel lapidea, etiam marmorea mensæ & tabula, ac quæcunque dolia seu vasa vinaria vacua & alia similia supellectilia domestica, per quosvis Presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiarum earundem, vel alibi ubi vis locorum relicto, etiam si ex fructibus & proventus beneficiorum, quæ dum viverent obtinebant, acquisita fuerint, sub spoliatorum appellatione minime veniant, nec pro spoliis ullo modo reputari possint. Præterea quod nullum spoliatorum Camere præfate fieri, nec quicquam à quibusvis spoliatorum Camere huiusmodi collectoribus vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius, qui, dum viveret unum vel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cuius vel quorum insimul fructus, redditus & proventus triginta ducatorum auri de camera secundum communem estimationem valorem annum non excederint, aut qui pensiones annuas super quibusvis fructibus Ecclesiasticis usque ad dictum valorem annuatim perciperit, dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & à sacris canonicis prohibita abstinerit. Ita quod si quis dictorum collectorum aliquid ex bonis quorumvis defunctorum, qui similia beneficia obrinuerint, seu similes pensiones perciperint, prætextu spoliatorum eiusdem Camere percipere, aut alias contra præsentis nostras litteras attentare præsumperit, ad totalem bonorum per eum percipitorum teneatur, ac id via juris, etiam per similes censuras & poenas cogi & compelli possit, & debeat. Rom. 3. Cal. Sept. 1567.

Gregorius XIII.

Bona regularium extra claustra degentium nomine spoliatorum continentur, & si Camera Apostolica ad iudicantur, vera veluti & propria heredi.

CAP. III.

Officii nostri partes sedulo præstare tenemur, ut dubia, quæ ab aliquibus falso sub prætextu, vel nimis subtiliter excitata, in Camera nostræ Apostolicæ præiudicium tendunt, declaratione nostra dilucidentur. Nuper accepimus quod etiam fecit record. Papa IV. prædecessor noster constitutionem, & quæcunque in illa continerentur, per piæ memoriæ Paulum PP. IV. etiam prædecessorem nostrum contra apostatas a editam, per quam inter cætera decrevit, bona quæcunque mobilia & immobilia, ac census, redditus, & proventus, iura & actiones per regularem ordinem professos extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum superiorum degentes, tempore, quo extra claustra huiusmodi fuissent acquisita, etiam si acquisitiones huiusmodi ab ipsis profectis ex redditibus beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura vel sine cura per eos obtentorum seu detentorum,

a. Apostasia irregularitatis non fides. 27. dist. quantumlibet. 16. q. 1. de his habet lib. 5. cons. Pauli 4. de heres.

caeterisq; beneficiis Ecclesiasticis cum cura, secularibus & quorumvis ordinum regularibus, qualitercunque qualificatis successores, illa in titulum, commendam, administrationem, commissionem, ac alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa, vigore prioris tituli jus regrediendi seu accedendi aliquibus concessum fuerit, spectare, ac sub nomine spoliatorum venire, illaq; uti spolia ad Cameram ipsam pertinentia perpetuo colligi & recuperari potuisse, posse ac debere, & ita per quoscunq; iudices quavis auctoritate fungentes in quacunque instantia, sublata eis quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Rom. Non. Novembr. 1560.

TITVLVS IV.

DE COMITIBVS PALATINIS.

Pius V. Ex Concilio Tridentino.

Doctores laurea magistratus à Comite Palatino quae olim conferebatur in quavis facultate candidatis, Concilio Tridentino decreto nullius nunc est auctoritatis & iuris.

CAP. I.

Quamvis à sede Apostolica, ad quam negotiorum multitudo undique confluit, curis omnino plena innumeris, nonnulla interdum ex iustis causis concedantur, quae successibus temporibus in publicum detrimentum, & alieni juris praedictum tendere noscuntur, non debet reprehensibile videri, si Roman. Pontifex, ad cuius providentiam pro debito pastoralis officii spectat super his debite providere, illa rationabilibus & iuridicis superveniens causis deinde cognitis quandoque revocat & annullat, ac in statum redigit rationis. Sane cum fide digna plurimorum relatione non sine animi nostri molesta intellexerimus, nonnullos Comites Palatinos, & diversos alios, praetextu facultatum sibi à Romanis Pontificibus & sede Apostolica concessarum, quam plurimos, tam laicos quam clericos, tam iure civili, quam canonico, & Theologia, nullo, aut non debito examine privo, indoctos & inhabiles, Doctores, Licentiatos, & Magistros creasse & promovisse, uti ad dignitates caeteraque beneficia Ecclesiastica facilius accesserunt, & de eis providerentur in animarum suarum iacturam, & quam plurimorum scandalum. Nos huiusmodi scandalis quantum in nobis est obviare, & alias ne de caetero inhabiles ad huiusmodi gradus admittantur providere volentes: Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolica potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura constitutione omnia & singula facultates & indulta eidem Comitibus, ac etiam quibusvis officialium Romanae Curiae collegiis, singulisque aliis personis cujuscunque status, gradus, ordinis, & praesentis existentibus, ad Doctoratus, Licentiarum, & Magisterii gradum promovendi per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores nostros, & sedem Apostolicam, ac etiam nos, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus: Ac decretis Concilii Tridentini a inhaerentes decernimus & declaramus, eos qui à Comitibus & aliis praefatis promoti fuerunt, quoad dignitates, caeteraque beneficia Ecclesiastica, nulla gradus prerogativa frui & gaudere posse vel debere. Rom. Calend. Jun. 1568.

^a Concil. Tridentin. sess. 22. c. 2. de reformat. & sess. 24. cap. 11. de reformat.

TITVLVS V.
DE MAGISTRIS, ET DOCTORIBUS.

Julius III. Rectori universit. Almae urbis.

Instituto & promotio ad Doctoratus insignia in favorem pauperum gratis fieri debet.

CAP. I.

Pauperes & egeni qui ad susceptionem Doctoratus graduum habiles reperientur in utroque seu altero iurium promoveri, & gratis pro Deo abique aliqua pecuniarum solutione ab eis facienda assumi seu Doctores creari debent.

Pius Quartus.

Cujusmodi facultatis Doctores & Professores promoti sine promovendi, tam electi quam eligendi, ad officiorum exercitia non se ingerant, nisi prius solenne fides professionis iuramentum emiserint, forma hic praescripta.

CAP. II.

In sacrosancta beati Petri Principis Apostolorum cathedra, meritis licet imparibus, hinc procellosis militantis Ecclesiae tempestatibus constitutos, plurimum nos oportet esse sollicitos, ut Domini gregem cura nostrae commissum non solum ab apertis rapacium luporum, undecunque caulis obstreptentium insultibus, sed etiam à magis formidolosissimis pestiferarum vulpecularum domi latentium insidiis, per providum pastoralis officii ministerium, ipso Domino cooperante praeservemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, ubilibet auferamus. Cum itaque juxta notum sanctissimi vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera religio, & catholicae fidei puritas nullibi reperitur, sapientiae sit initium, & qui vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientiae parentem, benignumque largitorem devoto sanae fidei obsequio demereri, veraque sinceræ religionis pietate sibi conciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem scientiis, doctrinisque quibuslibet tum tradendis, tum addiscendis, tanquam necessariam basim, constituere, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, res novas audiendi cupidorum, ingenia in naufragos blandientium haereseum scopulos impingerent impingant, occurrere cupientes; motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine; quod deinceps nullus Doctor, Magister, regens, vel alius cujuscunque artis & facultatis professor, sive clericus, sive laicus, aut secularis, vel cujuscunque ordinis regularis sit, in quibusvis studiorum generalium Universitatibus aut Gymnasiis publicis, aut alibi ordinariarum vel extraordinariarum lectoris cathedram assequi vel jam obtentam retinere, seu alias, Theologiam, canonicam vel civilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscunque civitatibus, terris, oppidis, ac locis, etiam in Ecclesiis, monasteriis, aut conventibus Regularium quorumcunque, publice vel privatim quoquo modo profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus huiusmodi habere, vel exercere: Neque Doctores ipsi, aut Universitatum, seu Gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarii, vel alii superiores, sed nec etiam Palatini à Comitibus, aut alii particulares, facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promovendi, etiam à nobis, & Apostolica sede, vel alias undecunque habentes, scholares, tam laicos, quam clericos, & cujuscunque ordinis regulares, vel alios quoscunque quantalibet eruditione praeditos, ad illum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere & admittere; neq; Doctores, Magistri, & Scholares ad electionem alicujus in Rectorem vel Cancellarium Universitatis, aut Gymnasii procedere; Nec ipsi Scholares, vel alii quan-

^a Vid. sup. c. 4. de sum. Trin. & sid. cat. & ibid. notat.

